

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ · УРОК 42

Поділ Німеччини. НАТО та Організація Варшавського договору. Закріплення біполярного світу.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Після 1945 р. Німеччина стала головним полем протистояння колишніх союзників. Розбіжності між західними державами та СРСР призвели до економічного й політичного розмежування окупаційних зон, Берлінської кризи і створення у 1949 р. двох німецьких держав — ФРН та НДР.

- пояснювати систему окупаційних зон;
- розкривати причини появи Бізонії та Тризонії;
- пояснювати Берлінську кризу 1948–1949 рр.;
- порівнювати утворення ФРН і НДР;
- пояснювати, чому поділ Німеччини став символом біполярності Європи.

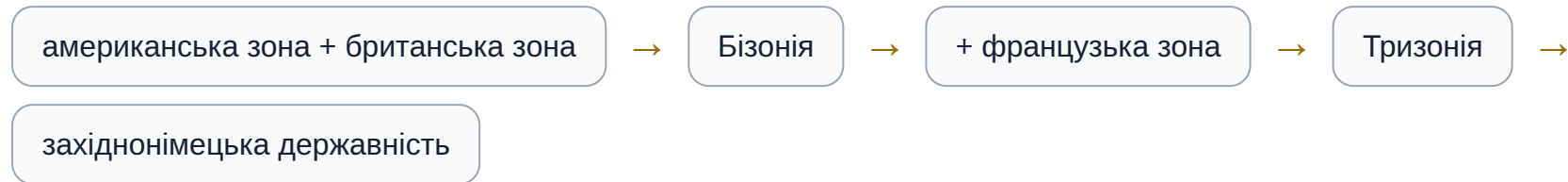
1. Німеччина після капітуляції

Після поразки Німеччина перестала існувати як незалежна держава і була поділена на чотири окупаційні зони — радянську, американську, британську та французьку. Берлін, розташований усередині радянської зони, також поділили на чотири сектори. Верховну владу здійснювала Союзна контрольна рада.

Зона	Держава-окупант
Східна	СРСР
Південна	США
Північно-західна	Велика Британія
Південно-західна	Франція

2. Бізонія і Тризонія

У грудні 1946 р. США та Велика Британія об'єднали свої окупаційні зони — виникла **Бізонія**. У лютому 1948 р. до неї приєдналася французька зона — утворилася **Тризонія**. Західні зони долучилися до плану Маршалла й почали економічну інтеграцію, що поглибило розкол із радянською зоною.

3. Грошова реформа і Берлінська криза 1948–1949 рр.

У 1948 р. у західних зонах запровадили нову німецьку марку. СРСР відповів обмеженням транспортного сполучення між Західним Берліном і Тризонією. Фактично почалася блокада Західного Берліна, що тривала 324 дні. Західні держави організували «повітряний міст» і постачали місто літаками. Згодом СРСР зняв блокаду.

Берлінська криза Протистояння 1948–1949 рр. навколо статусу й постачання Західного Берліна.

«Повітряний міст» Система авіапостачання Західного Берліна під час радянської блокади.

Бізонія Об'єднані американська та британська окупаційні зони.

Тризонія Об'єднані американська, британська і французька окупаційні зони.

4. Утворення Федеративної Республіки Німеччина

8 травня 1949 р. у західній частині Німеччини ухвалили Основний Закон. Постала Федеративна Республіка Німеччина (ФРН) зі столицею в Бонні. На виборах переміг блок ХДС/ХСС, а федеральним канцлером став Конрад Аденауер. ФРН проголосила себе демократичною федеративною державою.

5. Утворення Німецької Демократичної Республіки

7 жовтня 1949 р. у радянській окупаційній зоні проголосили Німецьку Демократичну Республіку (НДР). Прем'єр-міністром став Отто Гротеволь, президентом — Вільгельм Пік. Східний Берлін став столицею НДР, тоді як Західний Берлін залишився окремою самокерованою територією, економічно й політично пов'язаною з ФРН.

Ознака	ФРН	НДР
Дата створення	1949 р. (Основний Закон ухвалено 8 травня)	7 жовтня 1949 р.
Політичний курс	Західна демократія, ринкова економіка	Прорадянський соціалістичний режим
Столиця	Бонн	Східний Берлін
Перші лідери	Канцлер К. Аденауер	Президент В. Пік, прем'єр О. Гротеволь

6. Поділ як символ «холодної війни»

Створення ФРН і НДР юридично закріпило розкол Німеччини на два політичні, економічні та військово-стратегічні простори. Пізніше символом цього розколу стала Берлінська стіна. Німецьке питання стало одним із центральних сюжетів «холодної війни» в Європі.

1945

Чотири окупаційні зони Німеччини і Берліна.

грудень 1946

Створення Бізонії.

лютий 1948

Утворення Тризонії.

1948–1949

Берлінська криза і «повітряний міст».

08.05.1949

Ухвалення Основного Закону ФРН.

07.10.1949

Проголошення НДР.

Підсумок уроку

Поділ Німеччини був не запланованим результатом Потсдама, а наслідком поглиблення конфлікту між СРСР і західними державами. Економічне розмежування, Берлінська блокада та створення ФРН і НДР перетворили Німеччину на один із головних символів біполярної Європи.